

Országgyűlési képviselő

Iromány száma: **H/7743.**

Benyújtás dátuma: **2024-03-13 13:25**

Parlex azonosító: **BK9S7J580001**

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**

Tárgy: **Határozati javaslat benyújtása**

Benyújtó: **Gyurcsány Ferenc (DK), Arató Gergely (DK), Barkóczy Balázs (DK), Dr. Dávid Ferenc (DK), Dr. Komáromi Zoltán (DK), Dr. Oláh Lajos (DK), Dr. Vadai Ágnes (DK), Földi Judit (DK), Gréczy Zsolt (DK), Gy. Németh Erzsébet (DK), Hegedüs Andrea (DK), Kálmán Olga (DK), Sebián-Petrovszki László (DK), Varga Ferenc (független), Varga Zoltán (DK), Varju László (DK)**

Határozati javaslat címe: **A gyermekekkel szemben elkövetett szexuális visszaéléseket feltáró független vizsgálóbizottság létrehozásáról**

Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 28. § (4) bekezdése alapján „**a gyermekekkel szemben elkövetett szexuális visszaéléseket feltáró független vizsgálóbizottság létrehozásáról**” címmel a mellékelt határozati javaslatot kívánom benyújtani.

a gyermekekkel szemben elkövetett szexuális visszaéléseket feltáró független vizsgálóbizottság létrehozásáról

Tekintettel arra, hogy az elmúlt időszakban semmilyen érdemi lépés nem történt az állami, egyházi és más fenntartású gyermekintézményeket érintő visszaélések átfogó és rendszerszintű vizsgálatára, a gyermekekkel szemben elkövetett visszaélések teljeskörű felülvizsgálata, a korábbi visszaélések vizsgálata kapcsán felmerült mulasztások teljeskörű felderítése, a felelősök megnevezése érdekében az Országgyűlés a következő határozatot hozza:

1. Az Országgyűlés a gyermekekkel szemben elkövetett szexuális visszaélések átfogó kivizsgálására független vizsgálóbizottságot hoz létre.
2. A független vizsgáló bizottság feladata elsősorban az állami, egyházi és más fenntartású gyermekintézményeket érintő visszaélések átfogó és rendszerszintű vizsgálata, a gyermekekkel szemben elkövetett visszaélések teljeskörű felülvizsgálata, a nyilvánosságra került visszaélések vizsgálata kapcsán felmerült mulasztások teljeskörű felderítése, a felelősök megnevezése. Feladata továbbá a különféle társadalmi közegekben előforduló, akár több évvel korábban elkövetett, de eltussolt esetek, az elmúlt időszakban napvilágra került ügyek, illetve a bizottsághoz a működése alatt bejelentett esetek vizsgálata a következők szerint:
 - a) A gyermekvédelmi ellátásban élő gyerek bántalmazási ügyében vagy annak gyanújára vonatkozóan érkezett-e jelzés a hatóságok felé?
 - b) Milyen típusú bántalmazásra vonatkozott a jelzés, milyen típusú intézményt érintett a jelzés?
 - c) Kik voltak, milyen társadalmi, szociális helyzetűek az elkövetők és az áldozatok?
 - d) Milyen intézkedések történtek a bejelentett esetek kivizsgálása, az elkövetők felelősségre vonása érdekében?
 - e) Elegendőek-e a megtett intézkedések a bűncselekmények felderítése, az elkövetők megbüntetése érdekében?
 - f) Milyen intézkedések szükségesek a hatóság előtt rejtve maradt esetek feltárása, a magas fokú látencia felszámolása érdekében?
 - g) Mennyi idő telt el a bűncselekmény felfedezése, illetve a büntetőeljárás jogerős befejezése között? Mi volt az oka a büntetőeljárás elhúzódásának?
 - h) Tényfeltáró vizsgálat annak tisztázása érdekében, hogy egyes – ismertté vált – esetek kapcsán miért nem indultak meg a tisztázó, illetve a felelősséget megállapító eljárások?
 - i) Annak értékelése, hogy a gyermekek védelmét biztosító, személyes gondoskodást nyújtó intézmények állami, egyházi és önkormányzati fenntartói kialakították-e az intézményrendszer országos és helyi szintű jogi szabályozását, a fenntartók az illetékességi körükbe tartozó gyermekvédelmi ellátások kapcsán jogkörüket szabályszerűen gyakorolták-e, az ágazati irányítást ellátó miniszter és a fenntartók a gyermekvédelmi intézményrendszer átalakításával kapcsolatos feladataiknak, kötelezettségeiknek eleget tettek-e? A gyermekek védelmét biztosító intézmények központi, valamint önkormányzati fenntartói a jogszabályoknak megfelelően alakították-e ki a gyermekek védelmét biztosító intézményrendszer belső szabályozását?
 - j) Milyen hosszútávú stratégiát kíván érvényesíteni az állam, illetve az egyház a prevenció,

a gyermekvédelem területén, illetve az áldozatok megsegítése, kártalanítása tekintetében?

3. A bizottság tevékenységéről a megalakulását követő egy éven belül nyilvános és mindenre kiterjedő jelentést készít, amely tartalmazza
 - a) a bizottság által alkalmazott eljárási rendet és vizsgálati módszereket,
 - b) a vizsgálat során feltárt tényeket, bizonyítékokat, megállapításokat,
 - c) a meghallgatott személyek nyilatkozatait, és
 - d) a vizsgálat során szerzett általános tapasztalatait, az egyházi és állami szervezeteket érintő ajánlásait, javaslatait.
4. A bizottság a vizsgálattal érintett esetekkel kapcsolatban keletkezett javaslatait, megállapításait átadja az állami és egyházi szervezeteknek, valamint szükség esetén az igazságszolgáltatásnak a büntetőjogi felelősség megállapítása érdekében.
5. A bizottság tevékenységének teljes ideje alatt — az áldozatok védelme, illetve az eddig nyilvánosságra nem került ügyek feltárása érdekében — panasz- és bejelentési rendszert köteles létrehozni és működtetni a bizottság ügyrendjében meghatározottak szerint. Panasszal és közérdekű bejelentéssel bárki fordulhat a bizottsághoz. A panaszost vagy a közérdekű bejelentőt nem érheti hátrány a panasz vagy a közérdekű bejelentés megtétele miatt. A panaszos vagy a közérdekű bejelentő személyes adatai csak a panasz vagy a közérdekű bejelentés alapján kezdeményezett eljárás lefolytatására hatáskörrel rendelkező szerv részére adhatók át, ha e szerv annak kezelésére törvény alapján jogosult, vagy az adatai továbbításához a panaszos vagy a közérdekű bejelentő hozzájárult. A panaszos és a közérdekű bejelentő személyes adatai hozzájárulása nélkül nem hozhatók nyilvánosságra. Minden, a bejelentő számára hátrányos intézkedés, amelyre a bejelentése miatt kerül sor jogellenesnek minősül akkor is, ha egyébként jogszerű lenne.
6. A bizottság ügyrendjét maga állapítja meg, és az általa elfogadott munkaterv alapján szükség szerint, de legalább havonta két alkalommal ülésezik.
7. A bizottság jelentését az Országgyűlés megvitatja, és annak elfogadásáról határozatban dönt. A bizottság jelentése nyilvános, azt a kormány és az Országgyűlés honlapján is közzé kell tenni.
8. A bizottság a feladatával összefüggésben meghallgatásokat tarthat, iratokat kérhet be. A kért adatokat mindenki köteles a bizottság rendelkezésére bocsátani, valamint köteles a bizottság előtt megjelenni. A bizottság eljárása során szakértőt is igénybe vehet.
9. A bizottság tagja a bizottság döntése alapján külön felhasználói engedéllyel jogosult a bizottság feladatának ellátásához szükséges minősített adat megismerésére.
10. A bizottság megbízatása a tagok delegálásával kezdődik. A tagok tiszteletdíj nélkül végzik a munkájukat.
11. A bizottság megbízatása a jelentése elfogadásáról szóló országgyűlési határozat meghozataláig, illetve a jelentés benyújtására nyitva álló határidő eredménytelen elteltéig tart.
12. A bizottság 48 tagból áll. A bizottság elnökét és társelnökét a tagok maguk közül választják. Az elnök távollétében a helyettesítésének rendjét a bizottság ügyrendje határozza meg. A bizottság tagjai:

- a) Az Országgyűlésben képviselettel rendelkező pártok képviselőcsoportjai által jelölt 1-1 fő országgyűlési képviselő, illetve 1-1 fő szakértő.
- b) Az Országgyűlés a bizottság tagjaként a kormányzati oldal képviseletére felhívja
 - ba) a Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkárát,
 - bb) a BM szociális ügyekért felelős helyettes államtitkárát,
 - bc) a BM köznevelési államtitkárát,
 - bd) a BM egészségügyi államtitkárát,
 - be) a BM társadalmi felzárkózásért felelős helyettes államtitkárát,
 - bf) a Kulturális és Innovációs családokért felelős államtitkárát,
 - bg) a Pénzügyminisztérium államháztartásért felelős államtitkárát,
 - bh) az igazságügyi minisztert egy-egy tag jelölésére.
- c) Az Országgyűlés a bizottság további tagjaként a szakmai és civil oldal képviselteként felkéri
 - ca) a Gyermekjogi Civil Koalícióban részt vevő szervezeteket 15 tag, valamint
 - cb) a Magyar Tudományos Akadémia Társadalomtudományi Kutatóközpont Gyerekesély-kutató Csoportot,
 - cc) a Magyar Védőnők Egyesületét,
 - cd) a Nagycsaládosok Országos Egyesületét,
 - ce) a Roma Koordinációs Tanácsot, valamint a Roma Szakkollégiumok Egyesületét,
 - cf) a Magyar Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatok Országos Egyesületét,
 - cg) a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségét,
 - ch) a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet főigazgatóját egy-egy tag jelölésére.
- d) Az Országgyűlés felkéri azon bevett egyházakat, amelyek Magyarország területén mind az általános és középiskolai nevelésben és oktatásban, mind a felsőoktatási alap- és mesterképzésben és a doktori képzésben oktatást, nevelést és képzést biztosító köznevelési és felsőoktatási intézményeket, illetve gyermekvédelmi intézményeket tartanak fenn, hogy összesen hat főt jelöljenek.

13. A bizottság ülésén tanácskozási joggal, állandó meghívottként részt vesz:

- a) az Alapvető Jogok Biztosa,
- b) a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság,
- c) a Központi Statisztikai Hivatal Népeségtudományi Kutatóintézete,
- d) az Oktatási Hivatal vezetője,
- e) a Kopp Mária Intézet a Népesedésért és Családokért elnöke,
- f) a legfőbb ügyész,
- g) az Országos Bírói Tanács elnöke,
- h) a Kúria elnöke, illetve
- i) az Országos Rendőrfőkapitány által kijelölt egy-egy személy.

14. A Bizottság tagjait a 12. és 13. pontban felsorolt szervezetek képviselétét ellátó testület vagy személy jelöli a feladatkörrel rendelkező miniszter felkérése alapján. A Bizottság valamely tagjának halála vagy lemondása esetén a tagot jelölő szervezet jogosult újabb jelölésre, a felkérés idejére.

15. A tagok visszahívására a jelölő szervezetek jogosultak, egyidejűleg új tag jelölésével az eredetileg felkért tag megbízatásának idejére. A kormányzati oldalon a felkérés visszavonásáról, és az új tag felkéréséről a feladatkörrel rendelkező miniszter gondoskodik.

16. A bizottság feladataival és működésével kapcsolatos szervezési, adminisztratív és titkársági teendőket a társadalmi felzárkózásért felelős miniszter által vezetett minisztérium látja el. A

minisztérium biztosítja a bizottság működéséhez szükséges forrásokat.

17. Ez a határozat a közzétételét követő napon lép hatályba.

Általános indokolás

Az elmúlt hetekben korábban elképzelhetetlen és mélységesen felháborító estek rázták meg társadalmunkat. Úgy érezhetjük, hogy gyermekeinket olyanok használják fel minősíthetetlen céljaikra, akiknek éppen a legnagyobb biztonságot kellene megteremteniük számukra. Megengedhetetlen, hogy akiknek alapvető feladatuk, sőt hivatásuk, hogy a gyermekek érzelmi, erkölcsi, szellemi fejlődését előmozdítsák, visszaéljenek a helyzetükkel.

Tekintettel arra, hogy az elmúlt időszakban semmilyen érdemi lépés nem történt a kormány részéről az állami, egyházi és más fenntartású gyermekintézményeket érintő visszaélések átfogó és rendszerszintű vizsgálatára, a gyermekekkel szemben elkövetett visszaélések teljeskörű felülvizsgálata, a korábbi visszaélések vizsgálata kapcsán felmerült mulasztások teljeskörű felderítése, a felelősök megnevezése érdekében, ezért a Demokratikus Jövőn létre egy független vizsgálóbizottság a kiskorúakat érintő szexuális visszaélések, bántalmazások feltárása, a probléma felmérése, a felelősség, az elszámoltathatóság és az átláthatóság megteremtése, illetve a hasonló esetek jövőbeni előfordulásának megakadályozása érdekében.

A független bizottság 48 tagú, melyben képviselve kell lenniük a gyermekvédelmi, gyermekjogi, szociális, pszichológiai, pszichiátriai, jogi és teológiai szakembereknek, az egyházak, az áldozatokat segítő szervezetek és az állami szervezetek képviselőinek is. Szükségesnek tartjuk, hogy a bizottság betekinthessen minden állami és egyházi iratba, és tanúkat hallgathasson meg. A bizottság egy évig működik, tevékenységéről fél évente beszámol az Országgyűlésnek.

A vizsgálóbizottság létrehozásával célunk, hogy őszintén feltárára kerüljenek a múltban elkövetett cselekmények, illetve a még nyilvánosságra sem került ügyek, feltérképezzük a rendszer hibáit, hogy mindezek ismeretében át lehessen alakítani a jelenleg nem megfelelően működő struktúrákat. Ugyanis nem egyéni bűnökről van szó, hanem a rendszer hibájáról. Sokkal őszintébb, nyíltabb kommunikációra, az ügyek kezelésének átláthatóságára lenne szükség. Jelentősen növelné az áldozatok bizalmát, ha a súlyos bűnök elkövetői börtönbe kerülnének. Az elkövetőknek fel kellene ismerniük, hogy az ilyen súlyos bűncselekmények napvilágra kerülése elkerülhetetlen a tisztuláshoz hosszútávú stratégiát kell kidolgozni. Hallgatásuk az áldozatoknak azt üzeni, nincs miről beszélniük, az elkövetőknek pedig azt, hogy nincs mitől félniük. A büntetés szimbolikus jelentősége és általános megelőző szerepe nem csupán azoknak szól, akik elkövették a bűncselekményeket, hanem az egész társadalmat megerősíti értékrendjében, tehát demonstrálja, hogy a szabályok megszegése esetén a büntetőhatalom eljár a megszegőkkel szemben. Ezzel egy időben az áldozatok felé is bír egyfajta kompenzáló jelentőséggel.

Nemzetközi viszonylatban a kiskorúak elleni szexuális visszaélések kivizsgálására 2018-ban állítottak fel egy bizottságot Franciaországban, de folyt ilyen vizsgálat Írországban, Ausztriában, Németországban, Európán kívül Ausztráliában, Chilében és az Egyesült Államokban is.